

KPI-brief

เกาะสนามงานสัมมนา

Open Data Day 2023

OPEN DATA

การเมืองไทย

08
2566

สถาบันพระปกเกล้า กลุ่มเทคโนโลยีภาคประชาชน (WeVis) โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน (iLaw) มูลนิธิฟรีดริช เนามัน ประเทศไทย (FNFT Thailand) และบริษัท แฮนด์ วิสาหกิจเพื่อสังคม จำกัด ร่วมจัดงาน “Open Data Day 2023 - Open Data การเมืองไทย” ณ ห้องอเนกประสงค์ ชั้น 1 หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร เนื่องในวันข้อมูลเปิดสากล (International Open Data Day) ในวันเสาร์ที่ 4 มีนาคม 2566 เวลา 13.00 – 16.30 น.

ภายในงานประกอบไปด้วย 2 วงเสวนาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะโดยเฉพาะในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2566 (การเลือกตั้ง 66) จากตัวแทนพรรคการเมือง สื่อมวลชนภาครัฐ และภาคประชาสังคม โดยในวงสนทนาที่ 1 เป็นการสนทนาประเด็น “Pre-Election : Open Data for Free & Fair Election” และ วงสนทนาที่ 2 เป็นการสนทนาในประเด็น “Post-Election : Open Data for Open Parliament” นอกจากนี้ ภายในงานยังมีการแสดงนิทรรศการข้อมูลทางการเมือง และ กิจกรรมที่ให้ผู้เข้าร่วมงานสัมมนาได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับ Open Data และการเลือกตั้ง 66

วงสนทนาที่ 1

Pre-Election : Open Data for Free & Fair Election

1
ยั้งชีพ อชฌานนท์
ผู้อำนวยการโครงการ
อินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมาย
ประชาชน (iLaw)

2
กิตติพงษ์ บริบูรณ์
รองเลขาธิการคณะ
กรรมการการเลือกตั้ง
(กกต.)

3
ไพบูลย์ นิตตะวัน
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
แบบบัญชีรายชื่อ
WSSKWLing-ประชารัฐ

4
พงศ์พิพัฒน์ บัญชานนท์
บรรณาธิการอาวุโส
THE MATTER

การเสวนาเริ่มต้นด้วยการย้อนไปเมื่อคราวการเลือกตั้ง 62 ว่าในครั้งนั้นบรรยากาศของการเลือกตั้ง ทั้งช่วงก่อน ระหว่าง และหลังการเลือกตั้งเป็นอย่างไร และสังคมไทย โดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับบทเรียนอะไรบ้าง เพื่อเตรียมการสำหรับการเลือกตั้ง 66

เริ่มจาก **รองฯ กิตติพงษ์ บริบูรณ์** ที่กล่าวถึงการเลือกตั้ง 62 ว่าตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 (รัฐธรรมนูญ 2560) กำหนดระบบเลือกตั้งว่าเป็นแบบที่เรียกว่า “แบบจัดสรรปันส่วนผสม (Mixed Member Apportionment System: MMA)” นั้น ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงระบบเลือกตั้งจากบัตร 2 ใบ เป็น บัตรใบเดียวด้วยกติกาของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 และการเปลี่ยนเวลาปิดหีบ จาก 15.00 น. เป็น 17.00 น. ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง ส.ส. พ.ศ. 2560 กำหนดไว้ และในการเลือกตั้ง 2562 ในส่วนของการรายงานผลคะแนนเลือกตั้ง ส.ส. อย่างไม่เป็นทางการนั้น กกต. ได้นำนวัตกรรม เทคโนโลยีมาใช้ เพื่อให้มีการรายงานผ่านแอปพลิเคชันที่เรียกว่า “Rapid report” อันช่วยทำให้ประชาชนรู้ผลแบบเป็นปัจจุบัน (แบบเรียลไทม์)

นอกจากในมุมมองของหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารจัดการการเลือกตั้งแล้ว ในมุมมองของสื่อมวลชนนั้น **คุณพงศ์พิพัฒน์ บัญชานนท์** ได้สะท้อนว่า ในการเลือกตั้ง 62 นั้น ภาคประชาชนยังตื่นตัวกับการเลือกตั้งไม่มาก ซึ่งอาจจะเป็นเพราะขาดการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบเลือกตั้งที่เปลี่ยนแปลงไปในรายละเอียดต่าง ๆ รวมทั้ง ในกรณีของสื่อมวลชนก็ยังขาดประสบการณ์ในการรายงานผลการเลือกตั้ง เพราะถือเป็นครั้งแรกที่มีการนำแอปพลิเคชัน Rapid report

มาใช้ ซึ่งในห้วงเวลาของการรายงานผลการเลือกตั้ง พบปัญหาของการเชื่อมข้อมูลระหว่างสื่อมวลชนกับ กกต. อันเกิดจากปัญหาของการออกแบบระบบรายงาน ประกอบกับภายหลังมีการแก้ไขปัญหาในการรายงานผล โดยการบันทึกคะแนนผลการเลือกตั้งเข้าสู่ระบบด้วยมือแทน และแม้ว่า กกต. ได้ออกมาอธิบายถึงปัญหาและข้อผิดพลาดของระบบที่เกิดขึ้น แต่สิ่งที่ กกต. ควรจะให้ความสำคัญกับกรณีของการรายงานผลการเลือกตั้งมากยิ่งขึ้น คือ การให้ความสำคัญกับการผลักดันให้เกิดการเลือกตั้งที่มีประสิทธิภาพ และมุ่งสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน รวมทั้งอำนวยความสะดวกให้แก่สื่อมวลชน เพื่อให้สื่อมวลชนได้สามารถช่วยทำหน้าที่ในการติดตาม และตรวจสอบการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพ

สำหรับ **คุณไพบูลย์ นิตตะวัน** ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น เห็นว่าในการเลือกตั้ง 62 นั้น เนื่องจากความในรัฐธรรมนูญ 2560 ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงกับระบบเลือกตั้ง ซึ่งนอกจากที่ รองฯ กิตติพงษ์ ได้กล่าวไว้แล้วนั้น ความเปลี่ยนแปลงอีกประการที่เห็นได้ชัดคือ การที่รัฐธรรมนูญ 2560 กำหนดให้มีการรับรองผลการเลือกตั้งภายใน 60 วัน โดย กกต. ต้องประกาศผลการเลือกตั้งเมื่อตรวจสอบในจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 95 ของเขตเลือกตั้งทั้งหมด ซึ่งในกรณีเช่นนี้เอง คุณไพบูลย์เห็นว่าเป็นเหตุให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของ กกต. อย่างไรก็ตาม สำหรับการเลือกตั้ง 66 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งโดยมีบัตรเลือกตั้ง 2 ใบนั้น จะช่วยให้ กกต. สามารถทำงานได้อย่างรวดเร็วขึ้น อันจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และเป็นการเรียกความเชื่อมั่นให้กับ กกต.

วิทยากรท่านสุดท้าย **คุณยั้งชีพ อัครานนท์** กล่าวถึงการทำงานของ กกต. ว่า เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงระบบการเลือกตั้งอยู่บ่อยครั้ง จึงเป็นความยากต่อการทำงานของ กกต. ในฐานะหน่วยงานที่ต้องบริหารจัดการการเลือกตั้ง แต่อย่างไรก็ตามสำหรับการเลือกตั้ง 66 นี้ เนื่องจาก กกต. ได้นำปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการเลือกตั้ง 62 มาเป็นบทเรียนสำหรับการเตรียมการที่จะเกิดขึ้น โดยได้มีการออกระเบียบใหม่ให้มีการเปิดเผยรายงานผลคะแนนหน้าหน่วย (แบบ ส.ส. 5/18) บนเว็บไซต์ของ กกต. ภายใน 5 วัน ซึ่งประเด็นนี้เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความตั้งใจของ กกต. ในการจะสร้างการเลือกตั้งให้มีความสุจริตเที่ยงธรรม และโปร่งใส

ในตอนท้ายของการเสวนาวงที่ 1 วิทยากรทุกท่านล้วนแต่ยืนยันว่า การเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการเลือกตั้งนั้น มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการพัฒนาการเมืองไทยให้ดีขึ้น

วงสนทนาที่ 2
Post-Election : Open Data for Open Parliament

1
ปรณวัฒน์ อุดมพัฒน์สกุล
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
แบบบัญชีรายชื่อ
พรรคก้าวไกล

2
ปกาสิต จำเริญ
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน
บริหารระบบเครือข่าย
คอมพิวเตอร์ สำนักงาน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

3
ณัฐภัทร เนียวกุล
หัวหน้าฝ่ายข้อมูลเปิดเพื่อ
ความโปร่งใส
HAND Social Enterprise

4
อดิศักดิ์ ลิ้มปรุ่งพัฒนกิจ
CEO เครื่องขึ้น

การเสวนา เริ่มจาก **คุณอดิศักดิ์ ลิ้มปรุ่งพัฒนกิจ** ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อประเด็นเรื่อง “การเปิดเผยข้อมูล” ใน 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ ประเด็นที่หนึ่ง กกต. ควรจะให้ความสำคัญกับการรายงานผลการเลือกตั้งรายหน่วยเลือกตั้งให้ประชาชนทราบอย่างรวดเร็ว และควรพัฒนาช่องทางเพื่อให้ประชาชน และ สื่อมวลชนสามารถเข้าถึงผลคะแนนได้โดยสะดวก และอยู่ในรูปแบบที่สามารถนำเอาข้อมูลต่างๆ ไปต่อยอดได้โดยง่าย และประเด็นที่สอง คือ ในส่วนของการเปิดเผยข้อมูลของรัฐสภานั้น คุณอดิศักดิ์มีข้อเสนอไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เร่งประชาสัมพันธ์และสร้างความร่วมมือกับสื่อมวลชน ทั้งที่เป็นสื่อส่วนกลาง และ สื่อท้องถิ่น เพื่อกระจายข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำงานของรัฐสภาไปยังประชาชนอย่างเท่าเทียม เพื่อสร้างการรับรู้ กระตุ้น และสร้างการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนองค์กร และภาคส่วนต่าง ๆ

คุณณัฐภัทร เนียวกุล สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของรัฐสภาในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่างๆ แก่สาธารณะ แต่อย่างไรก็ตามยังคงมีบางรายการที่เห็นว่ารัฐสภาควรจะเปิดเผยให้ประชาชนทราบ เช่น รายชื่อบุคคลของผู้ช่วยปฏิบัติงาน ผู้เชี่ยวชาญ และ ผู้ชำนาญการประจำตัวสมาชิกรัฐสภา อีกทั้ง ในส่วนของรูปแบบของข้อมูลที่มีการเปิดเผยต่อสาธารณะนั้น เห็นว่าจากเดิมที่อยู่ในรูปแบบของการไฟล์ PDF หรือ การถ่ายเป็นรูปภาพซึ่งยากต่อการนำข้อมูลไปใช้งานต่อ รัฐสภาควรจะเปิดเผยข้อมูลในรูปแบบข้อมูลที่สามารถนำไปต่อยอดได้ง่าย ประการสำคัญรัฐสภาควรจะเปิดเผยข้อมูลทุกชุด / ทุกเรื่องที่ไม่เป็นความลับตามหลักมาตรฐานสากล ต้องทำให้เข้าถึงได้ง่าย และครอบคลุมการใช้งานทุกประเภท

คุณปภาสิต จำเริญ กล่าวถึงการทำงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรว่าในปัจจุบันได้มีความพยายามที่จะปรับปรุงเรื่องการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรัฐสภามากยิ่งขึ้น เช่น การจัดทำเว็บไซต์เพื่อให้ประชาชนสามารถติดตามการทำงานของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละคณะรวมทั้ง การติดตามรับชมการถ่ายทอดสดการประชุมสภาผู้แทนราษฎร การประชุมรัฐสภา และการจัดทำเว็บไซต์เพื่อให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างกฎหมายที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของรัฐสภา เป็นต้น หากแต่ปัจจุบันยังคงประสบปัญหาในหลายส่วนที่เกี่ยวกับการออกแบบระบบเพื่อรองรับการเปิดเผยข้อมูล จึงยังไม่สามารถเปิดเผยได้ในทุกรายการ และในทุกรูปแบบข้อมูล อย่างไรก็ตาม ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 นั้น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้รับงบประมาณเพื่อดำเนินการโครงการ Data Governance ซึ่งคาดหวังว่าการดำเนินงานโครงการดังกล่าว จะช่วยเติมเต็มประเด็นเรื่องการเปิดเผยข้อมูลของรัฐสภาได้ดียิ่งขึ้นกว่าในปัจจุบัน

คุณปรกรณวุฒิ อุดมพิพัฒน์สกุล กล่าวถึงการทำงานของในฐานะ ส.ส. ว่า รัฐสภาเป็นหน่วยงานที่มีการเปิดเผยข้อมูลที่ค่อนข้างครบถ้วน แต่ยังคงประสบปัญหาในเรื่องการเข้าถึง และ ความซับซ้อนของระบบการเปิดเผยข้อมูลบนเว็บไซต์ของรัฐสภา อีกทั้ง ข้อมูลบางส่วนถูกเปิดเผยอย่างไม่เป็นระบบ ดังนั้น จึงมีข้อเสนอต่อการเปิดเผยข้อมูลของรัฐสภาว่า ควรเปิดเผยข้อมูลที่เป็นข้อมูลที่สามารนำไปใช้ได้จริง เช่น ข้อมูลการลงมติในรัฐสภาซึ่งมีการเก็บข้อมูลไว้อย่างละเอียด แต่ไม่ถูกเปิดเผยอย่างเหมาะสม รวมทั้ง ควรมีการถ่ายทอดสดการประชุมคณะกรรมการแต่ละคณะ (ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการประชุมที่เปิดเผย มีอุปกรณ์รองรับ) ให้ประชาชนทราบ โดยเสนอให้เริ่มต้นจากการถ่ายทอดสดการประชุมคณะกรรมการงบประมาณ เพื่อสร้างการติดตาม ตรวจสอบของประชาชน

“การเปิดเผยข้อมูล”

เป็นสิ่งที่สำคัญที่จะนำมาซึ่งความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมของประชาชน และการเปิดเผยข้อมูลก็เป็นกระบวนการในการสร้างการติดตาม ตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพจากทุกภาคส่วน ดังนั้นทุกภาคส่วนจึงต้องร่วมกันในการสร้างโอกาสในการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้น พร้อมกับการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย กติกา หรือ กฎหมายที่เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล และสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เพื่อทำให้สังคมไทยเป็นประชาธิปไตยอย่างมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

CONTACT US

วันเวลา : วันเสาร์ที่ 4 มีนาคม 2566 เวลา 13.00 – 16.30 น.

สถานที่ : ณ ห้องอเนกประสงค์ ชั้น 1 หอศิลปวัฒนธรรม

จัดโดย : สถาบันพระปกเกล้า กลุ่มเทคโนโลยีภาคประชาชน (WeVis), บริษัท แชนด์ วิสาหกิจเพื่อสังคม จำกัด, โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน (iLaw), มูลนิธิฟรีดริช เนามัน ประเทศไทย (FNFP)

วิทยากร วงเสวนาที่ 1 : กิตติพงษ์ บริบูรณ์, พงศ์พิพัฒน์ บัญชานนท์, โปบุลย์ นิตตะ-วัน และยิ่งชีพ อัชฌานนท์

วิทยากร วงเสวนาที่ 2 : อติศักดิ์ สิมปรุ่งพัฒนกิจ, ณัฐกิตร์ เบียวกุล ปภาสิต จำเริญ และ ปรกรณวุฒิ อุดมพิพัฒน์สกุล

ดำเนินการเสวนา : ธนิสรา เรืองเดช ผู้ก่อตั้ง WeVis

ผู้สรุป : นางสาวธริพรรณ ใจมัน ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา

ผู้ออกแบบ : นายรัชชดล รัตนวิเชียร

KPI-brief

LINE Official
สำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา

ติดตามสัมมนาย้อนหลัง